

ΚΡΗΤΕΑ — ΝΑΟΣ ΠΑΡΡΑΣΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΟΥ

Όταν τις ἐρχόμενος ἐκ Μεγαλοπόλεως ἐπὶ τὸ Λύκαιον διαβῆ παρα τὴν Βρωμοσέλλαν τὸν Ἄλφειόν, ἢ θὰ τραπῆ ἀριστερὰ πρὸς τὸ χωρίον Κάτω Καρυές, ἵνα διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ χωρίου Κραμποβοῦ μεταβῆ ὀμαλώτερον ἐπὶ τὴν κορυφὴν, ἢ θὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν δεξιὰ διὰ τοῦ χωρίου Ἰσώματος, δι' ἧς ὀλίγον ἀποτομωτέρας οὐσῆς ἀνέρχεται τις ταχύτερον.

Ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης ὁδοῦ τρία τέταρτα τῆς ὥρας περίπου ὑψηλότερον τοῦ Ἰσώματος ἐν θέσει καλουμένη σιὰ Μάρμαρα ἢ Ἄη Γιάννης σιὰ Μάρμαρα σφίζονται λείψανα πολυγωνικοῦ τείχους (Εἰκ. 1), ἅτινα μετὰ μικρὰν ἐξέτασιν ἀναγνωρίζονται ὡς μέρη τοῦ περιβάλλου μικρᾶς ἀρχαίας πόλεως. Ἀριστερὰ τῶν λειψάνων τούτων κάτωθεν λίαν ἀποτόμου καὶ ὀξέος λοφίσκου (Εἰκ. 2), ὀνομαζομένου Λιακοῦ (Ἡλιακοῦ), ὑπάρχει μικρὸν ἐκκλησίδιον, ὃ Ἄη Γιάννης, ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ὁποίου καὶ μακρόθεν διακρίνονται μεγάλοι ἐπιμελῶς κατεργασμένοι λίθοι, ἐξ ἀρχαίων εἰλημμένοι κτιρίων.

Τὸ ἐκκλησίδιον κεῖται ἐπὶ μεγάλου, ἐπιμήκους, τεγνητοῦ, ἀρχαίου ἐπιπέδου, τοῦ ὁποίου, ἐκτεινομένου ἀπὸ Β πρὸς Ν, αἱ μὲν τρεῖς πλευραὶ στηρίζονται ἐπὶ τῶν προσκειμένων βράχων, ἢ δὲ τετάρτη, ἢ ἀνατολική, ἀποτελεῖται ἐξ ἀναλήμματος ἀτέχνου, διὰ λίθων μικροῦ μεγέθους ἐκτισμένου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ πλεῖστον ἔχει καταστραφῆ, ἐν μέρει δὲ καλύπτεται νῦν ὑπὸ θάμνων.

Οἱ ἐνφοδομημένοι εἰς τοὺς τοίχους τῆς ἐκκλησίας ἀρχαῖοι λίθοι, ὡς καὶ ὀλίγα ἄλλα ἐγγὺς διεσπαρμένα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ σπόνδυλοι κίονος εὐμεγέθεις (ἀρράβδωτοι), καὶ ἄλλα μικρὰ μάρμαρα ἐκ βάθρων ἴσως προερχόμενα, μαρτυροῦσι σαφῶς, ὅτι ἡ ἐκκλησία κεῖται ἐπὶ χώρου, ὃν ἄλλοτε κατεῖχεν ἀρχαῖον ἱερόν. Ὅλίγα μέτρα πρὸς Ν τῆς ἐκκλησίας σφίζεται ἐρειδόμενον ἐπὶ τοῦ λόφου

Λιακοῦ μικρὸν δωμάτιον μήκ. 3 μ., πλάτ. 2 μ. (Εἰκὼν 3). Τούτου ὁ μὲν πρὸς τὸ βάθος τοίχος εἶνε ἐκτισμένος διὰ μικροτέρων ἐντέχνων ὀπωσδήποτε λίθων, αἱ δὲ δύο ἄλλαι πλευραὶ, ὧν σφίζονται οἱ τοῖχοι εἰς μέτριον ὕψος, διὰ πολὺ μεγάλων λίθων ἐχόντων μόνον τὴν προσθίαν ὄψιν ὀλίγον κατεργασμένην. Ἐντὸς τοῦ δωματίου τούτου, ὅπερ ἴσως ἦτο *θησαυρός*, εὐρέθησαν ὀλίγοι χαλκοὶ κρίκοι καὶ μία χαλκῆ περόνη ὁμοία περίπου πρὸς τὴν ἐν Argive Heraeum II, 602 ἀπεικονιζομένην (Ἄθην. Μουσ. ἀρ. 13226).

Λείψανα οἰκημάτων μεταγενεστέρων (βυζαντι-

Εἰκὼν 1.

νῶν; φραγκικῶν;) χροῶν φαίνονται ἐπὶ μεγάλου μέρους τοῦ ἐπιπέδου.

Τῷ 1903 ἀνασκάψας ὀλίγον πρὸ τοῦ ἐκκλησίδιου¹ ἀπεκάλυψα ὀλίγα μέρη μεγάλου τοίχου, πιθανῶς ἐκ θεμελίων, ἴσως δὲ τοῦ κρηπιδώματος αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ (Εἰκ. 4). ἕτερον δὲ πιθανώτατον λείψανον τούτου εἶνε μέγα κατώφλιον μήκ. 1.80 περ., ὕψ. 0.40 ῥηχοδομημένον εἰς τὴν βάσιν τῆς κόγχης τῆς ἐκκλησίας (Εἰκ. 5).

Ἀνέσκαψα ἐπίσης ὀλίγον, ὅπως ἐρευνήσω τὴν σύστασιν τῆς ἀποτελούσης τὸ ἐπίπεδον ἐπιχώσεως,

¹ Πρακτικὰ 1903 σελ. 51. Ἐφημ. Ἀρχ. 1904 σελ. 157, 2.